

NÉPLAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, József kir. herceg-utca 16.

DEMOKRATIKUS NAPILAP

Előfizetési árak: Egy óra 750 P
Negyedévre 21-- P
Félévre 40-- P

„Fordítsatok fegyvereiteket az elnyomó németek ellen!”

Debrecen város lakosságának felhívása Budapest és a Dunántúl népéhez, valamint a m. kir. honvédséghez

MAGYAR TESTVÉREK!

Az orosz hadsereg utolsó rohamra készül a Hitlerista Németország ellen. Utja Budapesten és a Dunántúlon, kicsiny hazánk ama területén vezet, melyet a háboru borzalmai eddig megkíméltek. Itt zsúfolódtak össze lakóhelyükről indokolatlanul elmenekült véreink százai, ide mentődött át nemzeti vagyonunk jelentékeny része.

Pusztulást és halált okozó harci eszközök tömege, elképzelhetetlen mennyiségű hadianyag halmozódott fel Budapest előtt és a Duna vonalán.

Ebredjétek, Testvérek!

Ha egy percig is késlekedtek és tüstént le nem rázátok magatokról az átkos német igát, a küszöbönálló vihar halálos veszedelemmel fenyegeti nemzetünket.

Elég volt az u. n. német szövetségből, mely akarataink ellenére és idegen érdekekért háboruba rántott bennünket. Elég volt a németekből, akiknek önző politikai és hódító törekvésének — mint anyanyiszor a történelem folyamán — most is áldozatul estünk. Elég a németekből, akik, mikor szabadulásunk felé az első s sajnós, haláloszabaddították a Gestapo martalócait, legmagyarabb vezetőinket hőrtönbe vetették és akik október hó 16-án a kormányzó erőszakos elhurcolásától sem riadtak vissza.

Debrecen város lakossága nevében fordulunk hozzátok az utolsó percekben.

Testvérek, cselekedjétek és mentsetek meg népünket és nemzeti vagyonunk még megmenthető részét.

A háboru minden borzalmával átviharzott a legmagyarabb területeinken. Debrecen romokban hever.

A németek visszavonulásuk előtt könyörtelenül felrobbantották az ország legnagyobb vidéki malmát, az István-malmot és annak összes gépberendezéseit, miáltal lehetetlenné tették Debrecen és környékének kenyérellátását. Felrobbantották postai berendezéseinket; elhurcolták vagy megsemmisítették terményraktárainkat, elhurcolták vagy felrobbantották ipartelepeinket és azok gépeit. A vagongyár elpusztításával az ott lévő gépek erőszakos elhurcolásával a magyar államnak mérhetetlen kárt okoztak és a munkások ezreit fosztották meg mindennapi kenyérkeresetétől. Rombadöntöttek igen sok magánházat és feldúltak számos magángazdaságot. Elhajtották a mezőgazdaság állatállományának tekintélyes részét. Gondterhesen nézünk a jövőbe.

Honvédek! Magyar tisztok! Nemzetünk újjászületése és népünk megmentése elsősorban tőletek lügg! Ne engedjétek városainkat, falvainkat, ne engedjétek fővárosunkat, hazánk szemefényét Debrecen sorsára jutni, amelyet elkerülhetett volna, ha idejében letesszük a fegyvert.

A német tankok segítségével uralomra jutott Szalasi-klikk nem törvényes kormány! Esküdtök a magyar nemzet alkotmányához és elhurcolt kormányzónkhoz köt. A magyar kormány békét akart kötni és fegyverszünetet kért. Jóvátehetően bünt követtek el, ha a legfelsőbb Hadurunk parancsát megtagadva és őt cserbenhagyva, tovább harcoltok az orosz hadsereg ellen. Kergessétek el a kormányhatárolom hitörloít! Fordítsatok fegyvereiteket az elnyomó németek ellen!

Az oroszoktól ne féljétek. Az oroszok segítenek nektek, ha hozzájuk csatlakoztok. Ha tevékenyen vesztek részt nemzeti szabadságunk kivívásában, akkor az orosz barátok és nem ellenségnek fogja tekinteni a magyart. Ha tovább harcoltok, a nemzet hőhéralesztek.

Ne higgyetek a német propagandának. Oknélküli gyujtogatás, a tanult emberek kiirtása, a nép deportálása Szibériába, templomok bezárása és papok meggyilkolása stb. nem következett be! A közigazgatás régi tisztviselői a helyükön vannak. Új rendszert senki sem kényszerített ránk, templomaink nyitva vannak, papjaink zavarlatlanul végzik hivátásukat. Munkásaink a megmaradt munkahelyükön dolgoznak.

Nincs okotok tehát a félelemre.

Magyar katonák! Magyar tisztok! Debrecen városa esdve kér benneteket, cselekedjétek! Mentsetek meg szerencsétlen hazánkat!

Dr. RÉVESZ IMRE,
református püspök.

Dr. BODNAR JÁNOS,
Tisza István Tud. Egyet.
prorectora.

Dr. BANASS LASZLÓ,
róm. kath. prépost-
plébános.

Dr. HERPAY GÁBOR,
Hajdu vm. alispánja.

Dr. VASÁRY ISTVÁN,
Debrecen sz. kir. város
polgármestere.

Dr. SANTHA KALMAN,
Egyet. tanár dékánhelyettes.

Dr. JUHÁSZ-NAGY SANDOR,
A magyar népköztársaság
volt igazságügyminisztere.

HATSZEGHY OTTO,
vk. ezredes.

Tovább tart a szövetséges csapatok előnyomulása Pécestől nyugatra

Eger és Szikszó elfoglalása elszigeteléssel fenyegeti a miskolckörnyéki csapatokat Sulyos légitámadások nyugaton

Mialatt a Petrov-hadsereg tovább folytatja kelet-szlovákiai offenzíváját és ennek során már 40 km-re jutott Ungvártól északra és északnyugatra, újabb 30 fahat felszabadított és elérte az Ondava folyó vonalát.

Malinovszky tábornagy hadserege

elfoglalta Eger megerődített városát és Szikszót,

Miskolctól 15 km-re északra.

E helységek elfoglalásának nagy jelentőséget ad az a tény, hogy ezzel sikerült újabb Szlovákia felé vezető vasutvonalakat elvágni és így küszöbön áll a miskolci német arcvonal teljes elszigetelése.

Tolbukin tábornagy hadserege ezalatt folytatja offenzíváját a Dunántúl délkeleti részén és Pécs körül

újabb 50 helységet szabadított fel,

köztük Décsét, Ecsényt, Siklóst és Pécsváradot, északi irányú előnyomulása során pedig elfoglalta Kakas községet,

Szekszárdtól 8 km-re.

A szovjet csapatok birtokában lévő Dunaszakaszon keresztül most özönlük az utánpótlás és nagytömegű tüzérség. A Duna alsó szakaszán végsőkig védett német védelmi vonal hadművelési jelentőségű áttörése a harmad-

HIREK

ni nyom-
plónösen a
ogy vasár-
délelőtt 10
enek meg
am alatt
n. Vezető-

gyelmébe
órákor a
an (Arany
zletet tar-
st kérünk.

SZIAS

és kenyér-
apjától kezd
állítását le-
al megbizott
ára kilónként
megbizott be-
fejtőnően je-
slistát jegyre

ti kereskedők
a Közélet-
jelentkezhet-
tiszerkereske-
kik a lisztel-
vannak ren-
kerkereskedő-
igazolványus
az utalvány
lémezési Ügy-

20. napjára
r beváltható.
lvényekkel a
nt december
mólni. Azok
adnak, fo-
szóvilágnak

Adás

a vómörle-
szedette.
nem termé-
bér, vagy
kár ajándé-
buza-, roz-
Ügyosztály-
aphat, éspe-
ni 20 kg. bu-

környékben
ük előjáró-
ott kapott
lomban is-
igazolványt
ával a köz-
l kérni és
ott kenyér-
ni.

lvány nél-
sak novem-
mörleési iga-

mok száma
csökkent,
n történi-
fejadagnak
at öröletni.

24 kg. nu-
t, 17 kg.
k kiszolgál-
rozsz liszt-
at az örö-
tilos.

a „Hortó-
alom (Kis-
ést, illetve
ármester.

at

E K
szo-
kért,
akért
ség.

nda- és
n.
6. szám.

Mérték után
főkéletes szabásu
férfi ruhát készít a
**Tiszántúli Ruha és Fehérnemű-
üzem, Vár-utca 2. Félémelet.**
Fordítás, alakítás.

dik ukrainai hadsereget most
abba a helyzetbe hozta, hogy

három előnyomulási irány
között válogathat: észak felé
Budapest irányában, nyugati
irányban a 150 km-re fekvő
osztrák határ felé, végül egy
esetleges délnyugati előretöré-
réssel az északnyugati hal-
káni térségben harcoló né-
met csapatok hátába kerül-
het.

A harmadik ukrainai hadse-
reg balszárnya a jugoszláv fel-
szabadító hadsereggel együttmű-
ködve folytatja Jugoszlávia fel-
szabadítását. A montenegrói Pod-
goricánál folyik a sikertelen kitö-
rés kísérleteket folytató néme-
tek helyőrség felmorzsolódása.
Bielina elfoglalása után pedig a
Száva felé tör előre. Titó hadse-
rege bolgár, kötelekék támogatá-
sával fokozott nyomást fejt ki a
Moravától nyugatra és a Drina
völgyében elfoglalta a Szand-
zsákbán Novibazárt és folytatja
a német csapatok üldözését a he-
gyekben.

A földköztiengeri szövetséges hadsereg

egymásután foglalja el az egyes
ékeitengeri szigeteket, megse-
misítve az elszigetelt német hely-
őrségeket. Nagyobb, 11.000 főnyi
helyőrség védekezik még Rhodos
szigetén.

Nyugaton

az első francia hadsereg egyrészt
folytatja a mühlhauseni terep-
zsák teljes megtisztítását, más-
részt dél felől közeledik Colmar
felé.

Ezalatt a hetedik amerikai
hadsereg folytatja előretörését
Strassburgtól délre, ugyancsak
Colmar irányában, északi szár-
nya pedig Hagenau körül harcol.
A Vogézekben felmorzsolódó né-
met hadsereg-csoport helyzete
tovább romlott újabb két rajna-
hid elfoglalása folytán, melyek a
majdnem

teljesen körülrzárt és felbom-
lóban lévő csapatok

egyedüli visszavonulási útját let-
tek volna hivatva biztosítani.

A harmadik amerikai hadse-
reg elkeseredett német ellenállás
ellenére több új ponton elérte a
Saart. Az amerikai csapatok
Saargemünd városában utcai
harccal vívnak:

a tüzéség tűzét már Saar-
brückenre irányítja.

A középsőrajnai arcvonalon a
kilencedik amerikai hadsereg új
offenzívát indított Jülich ellen,
most már a Roer-folyó egy 12
km-es szakaszát tartja birtoká-
ban Linnich és Jülich között. Az
első amerikai hadsereg elfoglalta
a Düren és Jülich között félúton
fekvő Lannersdorft és 1 km-re
megközelítette a Roert.

A földi hadműveletekkel egy-
forma jelentőségű az az
éjjel-nappali folyó bombázás,
mely a német hadiipar és közle-

Debrecen tegnap cselekedett

Kilépett az ország elé, hogy
utat mutasson, egyenes, becsüle-
tes utat. Sok ezerfőnyi tömeg
szólította a szánalmas, vérző ma-
gyar hadsereget, a vergődő Buda-
pest és a halálra ítélt Dunántúl
népét, hogy ne tőrjön tovább!
Ne hagyja a német határ védel-
mében elvérezni fiaikat, porrá,
hamuvá széthullani gyönyörű fő-
városunkat, ne tőrje, hogy az
életet adó dunántúli lankák el-
pusztuljon a jövő termése.

Hátszeghy vezérezredes fel-
fedte a magyar béke összeomlá-
sának okait. A titok függőnye
felszakadt. A történelem oktató
keze tépte fel, újból saját tragé-
diánkból kell tanulnunk. Ime
idevezetett a 25 éves ravaszko-
dás, titkolódzás, a nép kizárása
az országos ügyek intézéséből.
A parasztok, munkások ne políti-
záljanak, írónk, tudósaink ne

üssék orrukat „a kiválasztottak”,
„a nép hivatott vezéreinek” dol-
gába. Verejtékezzenek és hallgas-
sanak, az ország sorsa jó kezek-
ben van.

A jó kezek gondos műve ha-
zánk meggyötört, véres arca.
Nem mehet így tovább! A dolgo-
zóknak politizálniuk kell! A mai
tömeggyűlés az első lépés ezen
az úton. Boldogan láttuk, hogyan
emelte Debrecen népe tiltó sza-
vát a hiábavaló harc és az áruló
fasiszták ellen, hogyan követelte
az új, demokratikus Magyaror-
szágot. A front tehetetlen, elsi-
gázott katonái és a Dunántúl sze-
renesétlen lakossága meg kell,
hogy hallják az ágyúdörgésen ke-
resztül Debrecen szavát. Meg
fogják hallani, mert ez erősebb
az ágyúszónál, ez az élet szava!

R. I.

kedési hálózat rendszeres szét-
rombolásával bénítja meg a né-
met hadigépezetet. A háború
e legsúlyosabb légítámadásainak
méréteire jellemző, hogy a szö-
48 óra alatt 10.000 bomba-
vetővel és vadászgéppel tá-
madott.

A pilóták beszámolója szerint
minimális vadászelhárítás mellett

Férfi fehérneműt

hozott anyagból is v állal
a Tiszántúli juta- és
fehérnemű üzem
Vár-utca 2., félémelet.

nehéz léghárító tüzet tapasztal-
nak.

A szövetséges légihaderő 1250
bombázója 1000 vadászgép fede-
zete alatt tegnap nappali táma-
dást intézett hét Lipcse-környéki
nagy üzemanyaggyár és a saar-
brückeni vasútvonalak ellen;
vesztesége 56 bombázó és 30 va-
dászgép volt. Az angol légihad-

erő éjjeli támadásokat intézett
München, Innsbruck, Linz, Neuss,
Merseburg és több más város
ipari célpontjai ellen, valamint
Hamburg és Duisburg hadifon-
tosságú céljai ellen. Az éjjeli tá-
madásokat

4000 gép hajtotta végre; a
veszteség mindössze 4 gép
vált.

Tájjun vadászbombázók Hollan-
diában 8 német hadiszállást pusztí-
tottak el, egyet Rotterdam bel-
sejében. A szövetséges bombázók
által most újonnan használt hat-
tonnás bombák repeszhatása ki-
leneszer olyan erős, mint az ed-
dig használt 2 tonnásaké. A va-
laha országokat leigázó és váro-
sokat „kirádirózó”

német légihaderő pedig olyan
erőtlen.

hogy nemesak a fronton küzdő
csapatoknak nem nyújt légi vé-
delmet, hanem képtelen megvé-
deni saját városait is. Vadászgé-
pek alig vannak, a német bomba-
vetők pedig múzeumba való, el-
avult alkotmányok.

Támogasd a vörös hadsereget!

Partizánmozgalmak Ausztriában, Dániában és Szlovákiában

A végső óráit élő náci uralom-
nak egyre nagyobb nehézségeket
okoz az egyes, még fel nem sza-
badított országokban mind heve-
sebben kibontakozó partizánmoz-
galom. Szlovák partizánok ered-

ményes harcokat vívnak Árva és
Nyitra megyében, valamint a Ga-
ram völgyében. Dániában a dán
hazafiak több városban elpusztí-
tották az anyakönyvi irattárat,
hogy megnehezítsék a németek-
nek a lakosság besorozását.
Ausztriában pedig az osztrák fér-
fiak nagyszámban menekülnek a
népmozgósítás elől. Több helyen
partizánmozgalom halmozza a
nácik nem éppen kevés gondjait.

MEGNYILT

INGÓSÁGRÖZVETITŐ

KÁLVIN TÉR 19 szám (P. ispöki palota)

Antik és styl buto-
rok, csillárok, tük-
rök, képek, szobrok,
antik órák és por-
cellánok, szolid árak
mellett szerezhető be.

A teheráni nyilatkozat evfordulója

Mult év novemberében világ
szenzációt keltett az a hír, hogy
a három szövetséges hatalom
kormányfői — a háború folya-
mán először — együttés értekez-
letre gyűlnek össze. Az egész vil-
ág szabad és fasiszta járom alatt
szenvető népei reményteljes vá-
rakozással néztek a három ol-
lamférfi tanácskozása elé. Sike-
rül-e a megegyezés a háború és
béke döntő kérdéseiben?

A göbbelsi propaganda tinta-
kuljai már előre kájanul dör-
szölték a kezüket: sikertelensé-
get, látszateredményeket jósol-
tak.

Bombaként hatott azlan a leg-
szívélyesebb külsőségek mellett
lefolyt konferencia után kiadott
közös nyilatkozat a szabadság-
szerető világ újjongó közvélemé-
nyére és a savanyú képet vágó
fasiszta „közvéleményirányító”
körében.

A nagyhatalmak hivatott kép-
viselői megegyeztek nemcsak a
hílleri háborús gépezet összeru-
zásának összes részletkérdése-
iben, hanem a győzelem kívánása
után felépítendő új, demokrati-
kus Európa tartós és biztosított
békéjének megszervezésében is.

Ebben áll a megegyezés világ-
történelmi jelentősége. Az embe-
riség örök hálóját érdemlik ki
Stálin, Roosevelt és Churchill;
békét és szabadságot ígértek.

Ma pedig, egy esztendő után
tárgyalatosan megállapíthatjuk:
a nyilatkozat nem volt pusztán
ígéret. A szövetséges hadseregek
pörölycsapásai, a hadvezetés és
a Dumbarton Oaks-i konferencia
eredményei a békeszervezés te-
rén erről mindenkit meggyőz-
hettek.

Náci tömeggyilkosok kivégzése

Lublin, dec. 1. A háborús bünö-
sök felett ítélkező rendkívüli tör-
vényezék tegnap ítélkezett a Ge-
stapó hat tagja felett, akik a mult
évben a majdaneki koncentrációs
táborban résztvettek 60.000 ember-
nek gázkamrákban történt kiirtá-
sában. — Tizenkét életben maradt
fogoly tett tanuvallomást a bíróság
előtt. Előadták, hogy a tömeggyil-
kosok gyermekeket is küldtek a
gázkamarába és orosz hadifoglyokat
elevenen elégették a krematórium-
ban. Hallomásból tudják, hogy a
táborban állítólag összesen 200.000
embert végeztek ki. A bíróság a
vádoltakat halálra ítélte. Az ítéletet
haladéktalanul végre is hajtották.

AKTATASKAT, kevésbé hasz-
nált ruhát, férfi fehérneműt, ci-
pőt (40—42) vennék. Cim a szer-
kesztőségben.

Mérték után
főkéletes szabásu
férfi ruhát készít a
**Tiszántúli Ruha és Fehérnemű-
üzem, Vár-utca 2. Félémelet.**
Fordítás, alakítás.

Beszámoló az első debreceni fasisztaellenes népgyűlésről

Tömeges záradékokat tegnap délután az Arany Bika nagyterembe. Népgyűlést tartott Debrecen városa, hogy hitet tessen a szabadság és a demokrácia mellett. Hatalmas arányú demonstrációvá fejlődött a népgyűlés, fozott és izzott a hangulat, a szabadság levegője árasztotta el a Bika tereket és a tömeg egyhangú lelkesedéssel csatlakozott a határozati javaslatokhoz. Történelmi pillanatok voltak ezek, elérkezett végre odáig, hogy szabadon szólhassunk, elérkezett végre az a kor, amikor érvelhettünk a leplet a multiról. Elvont fogalmak mint szabadság és igazság váltak valóságáá tegnap délután, éreztük a szavak igazságának lenyűgöző erejét. Volt valami, megható szavakkal nehezen kifejezhető a tapsorkánban, amivel Debrecen népe Hátszeghy Ottó fogadta. Magyar egyenruhában teljesen szabadon állt Hátszeghy Ottó Debrecen népe elé hogy tevénytudást nyújtson az utóbbi hónapok tragikus történelmére. Egyszerű szavakkal a népek rövid ismertetésével mutatta meg, hogy a magyar nemzet 25 év óta folytatott hazugság-hadjáratnak volt áldozata.

Szegtünk kell a még sötétségben és hátráló rabszolgaságban sínylődő magyarországon. Az igazság fátylóját kell vinnünk hozzájuk, amelynek tüze leolvastatja azt a sok hazugságot, amit a Hitler bérencék az oroszokról terjesztettek. Ne meneküljünk el, hanem álljunk a vörös hadsereg oldalára, mert csak így menthetik meg az országot a pusztulástól.

A népgyűlés elnöki emelvényén helyet foglal többek közt dr. Révész Imre püspök, dr. Bánáss László prépost-plébános, dr. Bodnár János egyetemi professzor, dr. Sántla Kálmán prodékán, dr. Herpay Gábor Hajdu vármegye alispánja, Papp Gyula szenteszéki tanácsos plébános, dr. Juhász Nagy Sándor a népgyűlés elnöke volt igazságügyminisztere, dr. Tariska Vilmos a Magyar Kommunista Párt debreceni titkára, Kovács János a helyi Szociáldemokrata Párt titkára és dr. Juhász Géza a Független Kisgazdák Párt megbízottja.

dr. Vásáry István

Debrecen város polgármestere nyitotta meg. Beszédében kifejtette, hogy ez a gyűlés nemcsak tanúsága annak, hogy miént gondolkozik Debrecen népe arról a háborúról, hanem arról is, hogy hogyan gondolkozott ebben a kérdésben az elmúlt esztendő során. Rámutatott arra, hogy a történelem folyamán Bocskainak, Bethlennek, Rakóczinak és Kossuthnak kellett jönniük, hogy leránták a leplet a német hatalmi törekvések hamis, jelszavairól.

„A közelmúltban egy olyan irányzat uralkodott — mondotta a polgármester —, amely ismét hozzákötötte a magyar sorsot a német politika érdekeihez. Hazug jelszavak jöttek és itt van előttünk a szomorú tanulság, a keserves bizonyosság, hogy milyen hazugság volt itt, milyen fertelmes uralma a szándékos megtévesztésnek”.

Debrecenben már lehullt a lepel, de nem volt be még a keserűség pohara, mert még mindig dolgozik a hazugság.

„Azokat a magyarokat, amelyeket a sors megkímélt — folytatta beszédét a polgármester —, hogy a háború borzalmait átéljék, ezeket még mindig hazugsággal tartják. A félelem érzését táplálják bennük azokkal szemben, akikkel szembeállították őket a harc tereken a maguk politikája érdekében. Nekünk fel kell szabadítanunk a lelkeket a félelem alól! A nemzet létéről van szó, hogy megmenhessük, ami menthető. Debrecen népe csak intó szózatát küldheti, a magyarság sorsa a Dunántúl kezében van, mi csak tanácsolhatunk, de ők cseleked-

hetnek” — fejezte be beszédét dr. Vásáry István.

Ezután mélyen megilletődve emelkedett szólásra

Hátszeghy Ottó vezérkari ezredes

Azért jöttem ide — mondta —, hogy tanúságot tegyek Horthy Miklós és a törvényes magyar alkotmány mellett. Beszédemben időrendben vázoltam azokat az eseményeket, melyek Magyarországon 1943. őszétől lejátszódtak. Az oroszországi háború ellen az akkori vezetők közül csak Szombathelyi vezérezredes emelte fel szavát, aki azt mondta a politikusoknak:

„Olyan verekedéshez, amelyben a nagyok vesznek részt, kicsinyek ne merészkedjenek oda, mert váratlanul olyan csapást mérnek rájuk, hogy abból feltámadás nem lesz”.

Az oroszországi háborúra való rövid kitérés után az előadó rátért a magyar kormány fáradozásainak ismertetésére, hogy a nemzet a háborúból kivájjék.

Hatal

a német elnyomókra!

„Az első lépést a nemzet megmentéséért maga Kállay miniszterelnök tette, de a 27 éves német és fasiszta propaganda következményeképpen Oroszországot a tárgyalásokból ő is ki akarta kapcsolni, de az angolszavok, akik bár hangsúlyozták, hogy Magyarországot még ma is szeretik, elutasították Kállayt, hogy a kérdés Oroszországra tartozik, vele kell érintkezésbe lépni — Kállay ezt nem merete megtenni”.

A Kállay-kormány tárgyalásaira mint tudjuk, rájöttek a Gestapó ügynökei és bekövetkeztek március 19-ének már ismert eseményei. A Sztójait leváltó Lakatos-kormány belátta a helyzet tarthatatlanságát és fegyverszüneti feltételeket kért a Szovjetuniótól. A feltételek proklamációjának később kellett volna elhangzani, de mivel a kormányzó fiát 15-én agent provokátorkok megsebesítették, Horthy Miklós már 15-én elrendelte kiáltványra felolvasását. A pillanat a legrosszabb volt, magyar helyőrség nem volt elegendő, a 21. német páncélos hadosztály éppen akkor érkezett Budapestre. Rövid harc után a kormányzó elhurcolták, vezető politikusainkat letartóztatták.

„Így nézett ki a német szövetség. A legépületesebb látvány az volt, mikor német tankok kíséretében Szalasi bevonult a Várba. Szégyen öntött el, amikor láttam, hogy ehhez a menethez magyar részről is adtak díszkíséretet, őfőméltósága házierezedeinek egyik zászlóalját. Ezt nyílaskeresztes karszalaggal látták el és odaállították tisztelő fogadásra. En nem tudom, mi ment végbe ezeknek az embereknek a lelkében, akik ügylátszik, megfélemeztek esküjükről”

— mondta Hátszeghy ezredes. A németektől való menekülésének rövid történetét után előadta, hogy milyen barátságosan és megértően fogadta őt az orosz parancsnokság.

„Öszintén megvallva, kicsit félttem, 27 év óta tarkólövés, Szibériába való deportálás, legyilkolás propagandája olyan mély nyomot

hagyott, hogy szerintem ez a legfőbb oka annak, hogy Magyarországon az emberek zöme nem mer cselekedni.”

Ezekután a jelenlegi állapotokra tért át az ezredes.

„Jártam olyan helyeken, ahol harcok dúltak, de olyan helyen is, ahol nem voltak harcok. Szeged ügyszólván ép, egészen más képet mutat, mint Debrecen. Ha őfőméltóságának felhívását teljesíti a hadsereg, akkor Debrecen, Nyíregyháza, az Alföld, a Tiszántúl, a Duna—Tisza köze teljesen épségben marad. Sajnos, a hadsereg politikailag kiképezve és erre nevelve nem volt. Ez és az előbb említett félelem eredményezte, hogy a magyar hadsereg ma nem harcol a németek ellen.

Sokan károsodtak Debrecenben, de a károsultaknak hiányzik az összehasonlítási alapjuk és nem tudják magukat beleélni annak az oroszoknak a lelkébe, aki 4 éve harcolt és amikor elindult Sztálingrádtól, nem talált mást falujában és városában, csak elhamvadtt romokat. Ettől az embertől várjuk most azt, hogy égből pottyant angyal legyen, amikor olyan ellenséges ország területére lép, amelynek megadatott, hogy békét kössön, hogy megadja a lehetőséget az orosz katonának, amire az szintén vágyakozik, hogy hazakerüljön.”

Az orosz hadvezetőség azonban nem bosszúálló, nem kíván leigázni és nem kíván belső ügyeinkbe belebeszélni.

„Nekünk egy a kötelességünk, hogy ne járjunk külön utakon. Demokrácia legyen. Építsük a jövőt demokratikus magyar oldalon. Biztosítom magukat, hogy rövidesen magyar kormány is alakul. Hiszem és remélem, hogy a magyar megújulás innen Debrecenből fog kiindulni.”

Ezekután rátért a vezérkari ezredes a német megszállta terület ismertetésére.

Rablás és fosztogatás van a Dunántúlon, 2 millió ember lakik Budapesten. A lakosság egyrésze még mindig hisz a német propagandának.

„Ezért az az előterjesztésem — mondta Hátszeghy ezredes —, hogy az utolsó percben szólítsuk fel a Dunántúl lakosságát és a hadsereget, hogy most már cselekedjék, szüntesse be a harcot és fordítsa fegyvereit a németek ellen. Magyarországot nem lehet hűtlenséggel, legfeljebb szolgálakúséggel vádolni. Tudom, hogy a nép és a hadsereg egyaránt átlátja, hogy ha folytatja a harcot, mi következik. Még mindig nem késő! A hatalmas orosz hadsereg Budapest kapuja előtt áll és még nem indította meg általános támadását, mert reméli, hogy a magyar nemzet felébred és lerázza magáról a német igát” —

fejezte be beszédét Hátszeghy Ottó vezérkari ezredes.

Dr. Vásáry István polgármester ezután felolvasta lapunk első oldalán közölt javaslatot, amit a népgyűlés tomboló lelkesedéssel egyhangulag elfogadott.

H. B.

Debrecen új rendőrkapitánya : dr. Szilágyi József

Az új rendőrkapitány nyilatkozik a rendőrség feladatairól

A demokratikus erők megbízásából a debreceni rendőrség élére dr. Szilágyi József került. Dr. Szilágyi maga fogja tájékoztatni a közönséget a rendőrség munkájáról, amikor már a szervezés némileg előrehaladt. Egyelőre csak az újjászervezett rendőrség irányelveiről és legfőbb feladatairól tájékoztatta munkatársunkat:

— Debrecen város új rendőrsége — mondotta dr. Szilágyi József rendőrkapitány — a demokratikus összefogás születte. Az új vezetőség már átvette hivatalát a régi rendőrségnek roslálása jelenleg folyamatban van. Egyelőre négy-öt rendőrszobát szervezünk a város területén, amelyeket telefon köt össze a Vármegyeházán lévő katonai képzőintéssel. Nemsokára beköltözünk a rendőrség régi házába.

— Ami a feladatainkat illeti, első helyen áll a zavartkeltők és rémhírterjesztők elleni harc. A vezetésem alá került rendőrség ezt a feladatot el fogja végezni és így a nyugodt és termelő élet egyik akadályát eltávolítja az útból. E fontos és igen széleskörű felölölő munkában a közönség is vegyen részt. Erre annál is inkább szükség van, mert például Debrecen határában, a tanyákon

egyelőre a magyar dolgozók öntevékenységére, szemfüles vigyázására vagyunk utalva.

— Nem kevésbé fontos feladata továbbá Debrecen demokratikus rendőrségének a közbiztonság megszervezése. A már előzőleg említett őrszolgálat segítségével a város dolgozóinak biztonságát minden körülmények között megóvom. Erről a kérdésről különben — összes nehézségeink öszinte feltáráásával — állandóan tájékoztatni fogom a közönséget. Ehhez a problémához kapcsolódik a vörös hadseregnek dolgozó munkások ügye is. Ezen a téren a legközelebbi jövőben komoly intézkedések fognak történni — fejezte be a beszélgetést dr. Szilágyi József.

Az új rendőrkapitányt demokratikus úton a nép állította a rendőrség élére. Biztosak lehetünk abban, hogy munkáját a dolgozó nép érdeke — és kizárólag csak ez — fogja irányítani.

HURAY

írógépműszerész-mester

írógépjavítást

vállal, írógépet vásárol. Máv. úv. II. em., 28. a.

HIREK

A csapókerti népiskolában a beírások megtörténtek. Évnyitó ismétlést vasárnap (december 3-án) reggel 9 órakor lesz. A tanítás hétfőn (december 4-én) kezdődik. A beírásból kimaradt tanulók beírása szombaton, vasárnap és hétfőn délelőtt történik.

A Dóczy elemi és gyakorló iskolák már beiratkoztak, vagy ezután jelentkező növendékei december 4-én (hétfőn) délelőtt 11 órakor okvetlen jelenjenek meg Kossuth-utca 32. sz. alatt, Kondor Erzsébet tanítónő lakásán. — Igazgató.

Halálozás. Ifjú Harsányi Imre balmazújvárosi malomtulajdonos nov. 30-án elhunyt. Temetése ma, szombaton délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető II/a. ravatalozó-terméből.

A SZINHÁZ

több mint egyszerű szórakozó intézmény. A színház — politikum. Nem mindegy tehát, hogy ezekben az újakezdő és érték-váltó napokban milyen műsor meghallgatására hívjuk a közönséget. Az irodalmi pincérek kora lejárt, a közönség nem az elbódítandó, tingli-tanglival kiszolgálható „Pali” többé, hanem valóban az ezerfejtű Cézár, melynek izlése, igénye szabja meg a pódiumon történeteket.

Debrecen nagymúltú színháza, a Csokonai Színház egyelőre halgat még, de a debreceniek feszülten várják, hogy megnyiljanak kapui. Mindenkinek szüksége van ezekben a nehéz napokban erőre, felfrissülésre — kultúrára! Vigyáznunk kell azonban, ez a kultúra valóban kultúra legyen, nem holmi giccs, színházi ponyva, mely nem neveli, sőt rontja, méltelyezi a lelkeket. Debrecen dolgozó népe komoly programot vár a színházról, munkáskulturát, az igazi magyar szellem alkotásait. Kórusokat, haladó magyar költők és írók műveit, nem kabarét, hanem irodalmat.

Debrecen dolgozó népe az Ady Társaságot tartja legalkalmasabbnak a Csokonai Színház vezetésére. Az eddigi üzleti szempontok, az egyedzoltáni „szellemiség” helyett az Ady Társaság komoly és kipróbált szakembereit, íróit szeretnénk látni a színház élén, hogy Petőfi, Ady, József Attila nevében az igaz magyar kulturát terjeszék Debrecenben.

Ebben és csak ebben a szeltemben minél előbb induljon meg a kulturfronton is a munka. (ag.)

Felhívás a színészekhez!

Felhívjuk az összes hívatásos, nyugdíjas színészeket és színésznőket, stálistákat, kóristákat, arisztákat és táncosokat, akik a tegnapi nap folyamán nem jelentkeztek, hogy ma délután 4 órakor jelentkezzenek a színház öltözőjében megbeszélés végett.

Tyükszemét továbbra is a Bika udvarában vágok
Papp Sándorné

A kenyér kilója 80 fillér

Debrecen kenyérellátása zavartalan

Az átmeneti idő alatt a köz-élelmezési ügyosztály egyideig „egységes” lisztből készült kenyeret is kénytelen volt forgalomba hozni, mivel más nem áll rendelkezésre. Az egységes liszt annyiban különbözött a kenyérlisztől, hogy abba a nullásliszt is bele volt örvölve. A nulláslisztből készült kenyér ára 1.50 P, az egységes lisztből készült kenyér ára 1.10 P volt.

Ma már azonban a kenyérellátás a rendes mederbe terelődött. Már csak kizárólag kenyérlisztből készült kenyér van forgalomban,

amelynek ára a fogyasztó számára különként 80 fillér.

Aki ennél többet kér, az visszaélést követ el.

A köz-élelmezési ügyosztály a visszaélők ellen a kihágási feljelentést megteszi s ezektől a lisztellátást megvonja.

Egyébként a kenyérellátás rendes keretek között, zavartalanul folyik. Az ácsorgások mindenütt megszűntek, a sütőiparosok az ellátás rendjébe csaknem kivétel nélkül bekapcsolódtak, s most

Magas árat

F I Z E T E K

szövetekért, vászonért, kelengyékért, új és ócska férliruhákért.

Piac-u. 59. Üzlethelyiség.

már huzamosabb idő óta kenyér-adagjához mindenki nehézség nélkül hozzájuthat.

A kenyér minősége elleni jogos panaszoknak is két-három nap múlva meg kell szünniök. Sajnos,

az a buzakészlet, amelyből a kenyérliszt készült, a rendkívüli körülmények miatt némi dohos-ságot kapott, ami a kenyér ízén is érezhető. Ez azonban pár nap múlva megváltozik, mert a jelenlegi buzakészlet most már elfogy, s azután kifogástalan liszt és így kifogástalan kenyér kerül forgalomba.

Megindul a posta ?!

Komádi István postafelügyelő, a debreceni posta jelenlegi főnöke meghívására látogatást tettünk Debrecen postaépületében. Végigvezetett a helyiségeken és megmutatta azokat a barbár rombolásokat, amelyeket a menekülő fasiszták tehetetlen dühükben elkövettek. Részben ez az oka — mondotta Komádi — a postaszolgálat késedelmes megindulásának, részben pedig a telefonhálózat javítási munkálatai, műszaki személyzet teljes hiánya. Azonkívül a vasutjáratok bizonytalansága. A posta állandó tárgyalásokat folytat a vasut-igazgatósággal és amint ezek a tárgyalások a postára kedvező módon befejezést nyernek, igéri Komádi postafelügyelő, hogy a postaszolgálatot néhány napon belül, ha szűkebb keretek között is, de lelkesen igyekszik a forgalom szolgálatába állítani.

Debrecen dolgozói elvárják a vezetőállásokban lévőktől, hogy erejük teljes bevetésével még a lehetetlent is megkíséreljék.

A helybeli postaforgalom megindítása azonban még a pillanatnyi helyzetben sem lehetetlen; ennek megtörténte nagyrészt a posta vezetőinek lendületétől függ.

Reméljük, hogy ez a lendület a közeli napokban látható eredményekben jelentkezni is fog.

Apróhirdetések

Eladó öntött vaskályhák, samottozott kályhák, füstcsövek és vaságak. Bethlen-u. 5. sz. (A. 25.)

Műfogsoromat november 16-án az Egyesült Kefegyárban, vagy a Csillag-utcán elvesztettem. Beesületes megtaláló illő jutalomban részesül. Jelentkezni Csillag-utca 48. alatt (2. ajtó). (A. 24.)

Macskát, egérfogót keresek megvételre. Fűszerület, Piac-utca 30.

Cserepet, kisméretűt veszek. Mester-u. 12.

Utcai butorozott szoba konyahasználattal kiadó Beresényi-utca 29. (A. 32.)

Megnyit Ötvös Terenné kölesönkönyvtára Piac-u. 38. Nyitva 9-től 1-ig. (A. 21.)

Hajvágógépet veszek. Rencz, Kossuth-utca 4. (A. 17.)

Kölesönkönyvtár nyitva a Hangya-udvarban 9-10. 2-4.

Kovács Ferenc kőműves és cserepezőmester Hajó-u. 13. javítási munkákat vállal. (A. 12.)

Perfekt orosz tolmácsot *Dohánygyárba felvesszünk. (A. 15.)

Angóra nyulakat családokhoz kihelyeznék ketrec cel együtt díjmentesen. Csapó-utca 71.

A Debreceni Működgyárt. felhívja a régi sparkoló és habkövező munkásműveket, hogy a munkafelvételei céljából a gyárban jelentkezzenek.

Veszek, eladok, használt butort, ruhaneműt, más ingóságokat. Mező Gyula, József kir. h-u. 50. (A. 26.)

Hölgyfodrász kisaszszonyt felveszek. Szabó, Ajtó-u. 26.

Kertmunkára felvétetnek fiúk, lányok tíz éves-től Vasvári-utca 11. sz.

Zsáros hűdönök, fűző petróleum- és villanylámpák olcsó árban beszerezhető az Ingóságkötvetőben, Kálvin-tér 19. (Püspöki pálofa.)

Egy férfifodrász felveszek. Kőröhy Lászlóné, Széchenyi-út 2. sz.

Fodrászsegédet azonnali belépésre felveszek Püspök Erzsébet, Csapó-utca 19. (A. 22.)

Hirdetmény. Az államvasutak üzemeltetősége felvesz munkásokat helybeli foglalkoztatásra az alábbi órabér mellett: Munkások 2.00 P, iparosok (ács, kőműves) 3.50 P. Jelentkezési Debrecen állomáson Mészáros ellenőrnél naponta 7 és 12 óra között (orosz időszámítás szerint 9 és 14 óra között.) Ugyancsak keres a Máv. telefon- és távírdaszoroló, javító műszerészeket is. Ezek jelentkezzenek az üzlethez az állomáson Bogdán főtávindamesternél 8 és 15 óra között (orosz időszámítás szerint 10 és 17 óra között.) Üzletvezető-ség.

SOPRON

Nagy-Eössy Károly tábornok, Budapest sírásója — mint a Munkácson megjelenő „Magyar Ujság”-ból értesülünk — szintén követte „nemzettestvérei” a Sopronba. A gyermekked-kedélyű tábornok, ugylátszik, ki akar bujni a felelősség alól. — Kiss Károly főügyész, a legújabb nyilas agyrem, a „Nemzeti Hivatásrend” nagymesterszintén Sopronban tartózkodik. Csiával, Kovarczcal, Rajnissal, Kassai-Sallmayerral és a többi diszvirággal egyetemben.

Sopron! A „civitas fidelissima”, a „lojális polgárság” városa a nyilas nemzettráblók egyre szűkülő körének központjává lett. Az országutakon ide odabarangolnak a menekülők a rossz lelkiismeretűek, az elbódítottak. A drágaság, az élelmi szerhiány — a német „szövetségesek” jóvoltából — már akkora, hogy egy csirkéért pl. 20 pengőt is elkérnek. Széles Magyarországon a tönk szelén van, csak a főügynökök tartják még magukat egyelőre a Hűség Városában, csak néhány embernek jut még enni való, ruha, fűtőanyag és ameddig mindez van, hűségesekek és „kítartanak” a germán hódító mellett.

Míg azonban a felszabadított demokratikus Magyarországon a helyzet napról-napra vilgósodik és hátran elmondhatjuk, hogy minden reményünk megvan a magyar feltámadásra, — addig a szerencsétlen Dunántul napról-napra, pererül-pererül süllyed és — mielőtt még a báború hullámai keresztülzúdulanak rajta — Sopront is elérte végzete.

2500 mázsa szovjet gabona Ungvárnak

A vörös hadsereg parancsnoksága a kivonuló fasiszták által kifosztott Ungvár város segítségére sietett, és saját készletéből 2500 mázsa gabonát bocsátott a lakosság rendelkezésére.

SZAKSZERVEZETI HIREK

Az egyetemi üzemekben foglalkoztatott munkások hétfőn, december 4-én délután 2 órakor alakuló gyűlést tartanak a Klinikai telepen.

Élelmezési munkások! Vasárnap, december hó 3-án 9-től 12-ig a Szakszervezeti Székházban (Arany János-u. 2.) jelentkezzenek beiratkozás végett.

A szakszervezeti bizottság vasárnap, december 3-án délelőtt 10 órakor a Szakszervezeti Székházban ülést tart. Pontos megjelenést kér az elnökség.

A szakszervezeti bizottság vasárnap 10-12-ig Arany János-u. 2. sz. alatt ülést tart.

A szabók szakszervezete alakuló gyűlését vasárnap délután 3-kor tartja Arany János-u. 2.

Felelős szerkesztő: Radó István. Felelős kiadó: Dr. Tariska István. Kiadja: a „Szabadság” nyomda- és kiadóvállalat Debrecen. József királyi herceg-utca 16. szám.